

3. Obyvatelstvo

V Královéhradeckém kraji žilo k 26. 3. 2021, tj. ke dni sčítání, 538 303 obyvatel s obvyklým pobytem.

V populaci kraje mírně převažovaly ženy, jejich podíl byl 50,6%, zatímco podíl mužů činil 49,4 %, což zhruba odpovídalo podílům mužů a žen za celou ČR. Na celkovém počtu obyvatel České republiky se kraj podílel 5,1 %, mezi kraji to bylo desáté místo. Nejlidnatějším krajem v České republice byl Středočeský kraj, ve kterém mělo obvyklý pobyt 1 415 463 obyvatel a na počtu obyvatel ČR se podílel více než 13 %. Početně nejmenším byl Karlovarský kraj, kde žilo 279 103 obyvatel, jejich podíl na populaci ČR byl 2,7%.

Z pohledu okresů byla téměř jedna třetina obyvatel kraje sečtena v okrese Hradec Králové (163 175 obyvatel), okresy Náchod a Trutnov se na počtu obyvatel kraje podílely každý zhruba jednou pětinou (105 tis. obyvatel, resp. 114 tis. obyvatel). Nejmenšími okresy kraje z hlediska počtu obyvatel byly okresy Jičín a Rychnov nad Kněžnou, obyvatelé těchto okresů se na populaci kraje podíleli 14,6 %, resp. 14,4 %.

Z 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností v kraji žilo nejvíce obyvatel ve správním obvodu ORP Hradec Králové, k obvyklému pobytu se zde přihlásilo 146 003 obyvatel, druhý nejvyšší počet obyvatel byl evidován ve správním obvodu ORP Trutnov, v porovnání se správním obvodem ORP Hradec Králové zde byl počet obyvatel ani ne poloviční (60 863 obyvatel). Na dalších místech se umístily správní obvody ORP Náchod (58 tisíc obyvatel), Jičín (48 tisíc obyvatel) a Rychnov nad Kněžnou (33 tisíc obyvatel). Nejméně obyvatel bylo sečteno ve správním obvodu ORP Nová Paka (12 584 obyvatel). Méně než 20 tisíc obyvatel měly správní obvody ORP Broumov, Dobruška, Hořice, Jaroměř, Nové Město nad Metují a Nový Bydžov.

Největší obcí kraje bylo krajské město Hradec Králové s 92 649 obyvateli, bylo zároveň jediným městem ve velikostní skupině obcí s 50–99 tisíci obyvateli. Druhým největším městem byl Trutnov s 29 054 obyvateli, žádné další město v kraji nepřekročilo hranici 20 tisíc obyvatel. Mezi nejmenší obce kraje, kde bylo sečteno méně než 50 obvykle bydlících obyvatel, patřily obce Kostelec, Petrovičky, Dolní Lochov (okres Jičín) a Proruby (okres Rychnov nad Kněžnou).

3.1 Věková struktura

Věková struktura obyvatelstva je odrazem demografického vývoje posledních desetiletí, který je charakterizován především stárnutím populace. Více než šest desetin (61,9 %) populace tvořily osoby v produktivním věku (15–64 let). Ve věku 65 a více let bylo v době sčítání 22,4 % obyvatel kraje, nejméně byla zastoupená věková skupina dětí do 15 let věku (15,7 %).

Obyvatelstvo kraje patří dlouhodobě k věkově nejstarším v České republice, podíl seniorů na populaci kraje byl v mezikrajském srovnání nejvyšší, zároveň byl v kraji nejnižší podíl obyvatel ve věku 15–64 let. Počtem dětí ve věku 0–14 let zaujal kraj deváté místo. Na hl. město Prahu, která je z hlediska věkové struktury nejmladším krajem v ČR, zaostával kraj v podílu osob ve věku 15–64 let o 4,4 procentních bodů, podílem seniorů ji naopak převyšoval o 4,0 procentní body. Při porovnání s průměrnými hodnotami za ČR je patrné, že kraj měl nižší podíl dětské složky i obyvatel v produktivním věku (15–64 let), podílem seniorů v populaci však převyšoval republikový průměr o 2 procentní body.

Tab. 3.1.1 Obyvatelstvo podle věku a okresů

Kraj, okresy	Obyvatelstvo celkem	v tom ve věku (%)								
		0–4	5–14	15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75 a více
Královéhradecký kraj	538 303	5,1	10,6	9,3	11,2	14,0	15,0	12,4	13,3	9,0
Hradec Králové	163 175	5,3	10,4	9,3	12,1	14,3	14,5	11,9	12,8	9,4
Jičín	78 704	5,1	10,6	8,9	11,1	14,4	14,9	12,8	13,5	8,7
Náchod	105 314	5,0	10,7	9,7	10,4	13,2	15,1	12,9	13,5	9,5
Rychnov nad Kněžnou	77 580	5,2	11,0	9,4	11,2	14,3	15,0	12,2	13,0	8,6
Trutnov	113 530	4,8	10,7	9,3	10,6	13,9	15,6	12,6	14,0	8,6

Nejmladším okresem kraje byl okres Rychnov nad Kněžnou, který měl k datu sčítání nejvyšší podíl dětí do 15 let (16,2 %) a zároveň nejnižší podíl seniorů (21,6 %). Nejnižší podíl dětské složky (15,5 %) byl evidován v okrese Trutnov, nejvyšší zastoupení seniorů v populaci bylo zjištěno v okrese Náchod (23,0 %), jejich podíl převýšil krajský průměr o 0,6 procentních bodů.

Tab. 3.1.2 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a okresů

Kraj, okresy	Muži	v tom podle věku (%)			Ženy	v tom podle věku (%)		
		0–14	15–64	65 a více		0–14	15–64	65 a více
Královéhradecký kraj	266 017	16,3	64,5	19,2	272 286	15,1	59,4	25,5
Hradec Králové	79 709	16,6	64,4	19,0	83 466	15,0	59,8	25,2
Jičín	39 639	16,1	64,8	19,0	39 065	15,1	59,4	25,5
Náchod	51 950	16,5	63,6	19,9	53 364	14,9	59,1	26,0
Rychnov nad Kněžnou	38 634	16,4	65,1	18,6	38 946	16,0	59,4	24,6
Trutnov	56 085	15,9	64,8	19,2	57 445	15,0	59,0	26,0

Při porovnání základních věkových skupin podle pohlaví je patrné, že největší rozdíly jsou u nejstarší složky populace (65 a více let). Krajský podíl seniorů mužů na populaci činil 19,2 % a v okresech kraje se pohyboval mezi 18,6 % v okrese Rychnov nad Kněžnou až po 19,9 % v okrese Náchod. Podíl seniorek byl v kraji výrazně vyšší, více než čtvrtinový (25,5 %). Nejnižší podíl seniorek byl zaznamenán v okrese Rychnov nad Kněžnou (24,6 %), nejvyšší v okresech Náchod a Trutnov (26,0 %). Podíl mužů v produktivním věku (15 až 64 let) byl v kraji 64,5%, podíl žen pouze 59,4%. Krajskému průměru zhruba odpovídalo zastoupení mužů a žen v produktivním věku i ve všech okresech. Vyšší podíl mužů byl evidován i v dětské složce populace (0 až 14 let), průměrný podíl v kraji činil u mužů 16,3 %, podíl žen byl o 1,2 procentního bodu nižší (15,1 %). I v této věkové skupině zhruba odpovídaly podíly dětí v jednotlivých okresech krajské hodnotě, pouze v okrese Trutnov nedosáhl podíl mužů ve věku do 15 let celých 16 %, u žen nebyl podíl alespoň 15 % evidován pouze v okrese Náchod.

Tab. 3.1.3 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Kraj, SO ORP	Obyvatelstvo celkem	z toho ženy (%)	Z celku podle věku (%)			Index stáří ¹⁾	Průměrný věk (roky)	
			0–14	15–64	65 a více		muži	ženy
Královéhradecký kraj	538 303	50,6	15,7	61,9	22,4	142,2	42,1	45,2
Broumov	14 947	50,4	15,2	61,0	23,8	157,3	43,0	46,1
Dobruška	19 731	50,6	17,0	60,5	22,6	133,2	42,0	44,5
Dvůr Králové nad Labem	26 152	50,4	15,0	61,0	24,0	159,6	43,0	46,1
Hořice	17 826	50,5	15,7	61,0	23,4	149,1	42,6	45,7
Hradec Králové	146 003	51,2	15,8	62,0	22,3	141,0	41,7	44,9
Jaroměř	18 679	50,1	16,4	63,5	20,1	122,1	40,8	43,8
Jičín	48 294	49,0	15,6	62,9	21,5	137,9	42,0	44,9
Kostelec nad Orlicí	24 539	50,5	15,7	62,3	22,0	140,6	42,2	44,8
Náchod	58 209	51,0	15,6	60,9	23,4	149,9	42,7	45,8
Nová Paka	12 584	50,7	15,6	61,1	23,2	148,7	42,9	46,0
Nové Město nad Metují	13 479	50,4	15,5	60,2	24,3	156,2	43,0	46,3
Nový Bydžov	17 172	50,5	15,5	62,7	21,8	140,4	42,1	45,0
Rychnov nad Kněžnou	33 310	49,8	16,1	63,2	20,7	129,1	41,4	44,3
Trutnov	60 863	50,7	15,4	62,4	22,2	144,8	42,2	45,5
Vrchlabí	26 515	50,7	16,2	61,5	22,3	137,0	42,1	44,9

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let

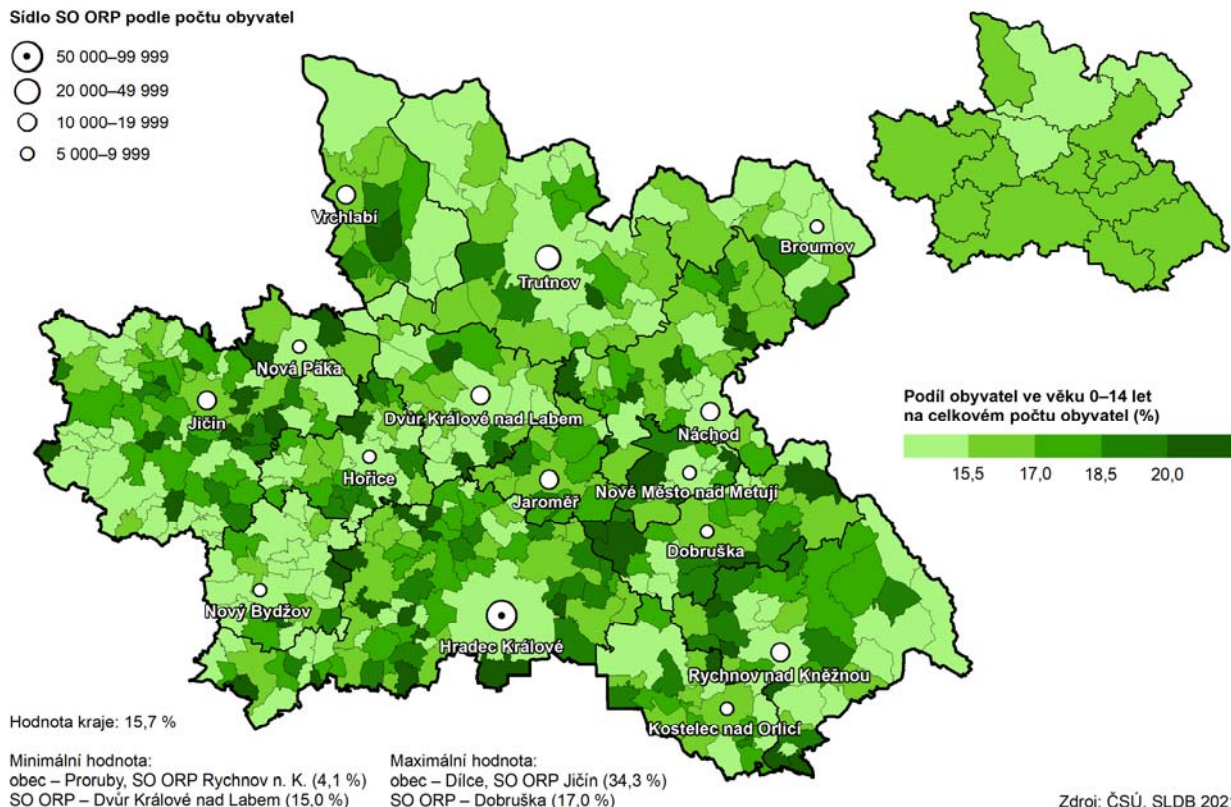

Mezi správními obvody ORP byl nejnižší podíl dětí evidován ve správním obvodu ORP Dvůr Králové nad Labem (15,0 %), nejvyšší ve správním obvodu ORP Dobruška (17,0 %). Podíly obyvatel v produktivním věku 15–64 let se mezi správními obvody pohybovaly od 60,2 % ve správním obvodu ORP Nové Město nad Metují až po 63,5 % ve správním obvodu ORP Jaroměř. Nejvyšší, téměř čtvrtinový, podíl seniorů měl správní obvod ORP Nové Město nad Metují, zatímco ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou byl podíl osob starších 65 let zhruba pětina.

Děti v obcích a správních obvodech ORP Královéhradeckého kraje

Sídlo SO ORP podle počtu obyvatel

- 50 000–99 999
- 20 000–49 999
- 10 000–19 999
- 5 000–9 999

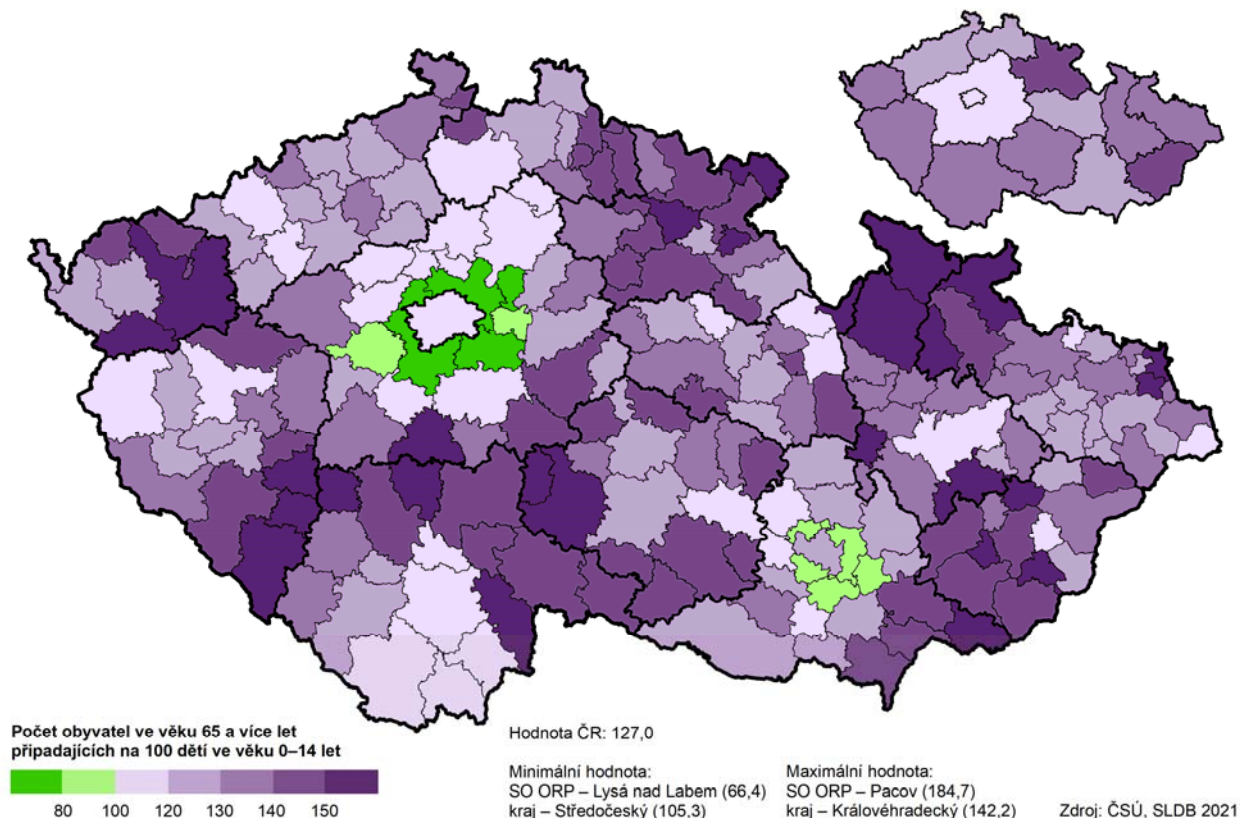

Podíl dětské složky se výrazně lišil v jednotlivých obcích kraje. V sedmi obcích kraje nedosáhl podíl dětí ani 10 %, nejmenší podíl byl zaznamenán v obci Proruby (správní obvod ORP Rychnov nad Kněžnou), a to 4,1 %. V 60 obcích kraje byl však podíl dětské složky 20% a vyšší, v obci Dílce (správní obvod ORP Jičín) byl evidován podíl dětí 34,3 %. Nižší, přesto významný, podíl dětí měly dále obce Chudeřice (správní obvod ORP Hradec Králové) 25,2 %, Chyjice (správní obvod ORP Jičín) a Kunčice (správní obvod ORP Hradec Králové) shodně 24,4 %.

Dlouhodobě stoupající **podíl obyvatel starších 65 let** a nízký podíl dětské složky v populaci nepříznivě ovlivňuje **index stáří**, tj. počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let. V kraji byla hodnota indexu stáří 142,2, což byla nejvyšší hodnota mezi kraji. Nejnižší index stáří měl Středočeský kraj (105,3), republikový index stáří dosáhl hodnoty 127,0.

Mezi okresy kraje byla nejnižší hodnota indexu stáří v okrese Rychnov nad Kněžnou (133,7), nejméně příznivý poměr seniorů a dětí měl okres Trutnov, který přesáhl i krajskou hodnotu (146,2). Při porovnání správních obvodů ORP byl nejnižší index stáří ve správním obvodu ORP Jaroměř (122,1), nejvyšší pak ve správním obvodu ORP Dvůr Králové nad Labem (159,6). V největším městě kraje, Hradci Králové, dosáhl index stáří hodnoty 158,1, maximální hodnota indexu stáří 800,0 byla dosažena v obci Proruby (okres Rychnov nad Kněžnou), vysoký index stáří byl i ve dvou obcích okresu Hradec Králové, a to v Puchlovicích (370,0) a Šaplavě (320,0).

Index stáří ve správních obvodech ORP a krajích

3.2 Rodinný stav

Rodinný stav obyvatel kraje starších 15 let je ovlivněn demografickými procesy jako je sňatečnost, rozvodovost a úmrtnost. Ze zjištěných hodnot k datu sčítání vyplývá, že nejpočetnější skupinou byly osoby svobodné (41,2 %), následovaly osoby ve stavu manželském (39,3 %), podíl rozvedených byl zhruba 12%, vdovci a vdovy se podíleli na obyvatelstvu kraje 7,2 %. Uzavřené registrované partnerství mělo ke dni sčítání 158 osob v kraji, jejich podíl byl vzhledem k počtu obyvatel se zjištěným rodinným stavem zanedbatelný.

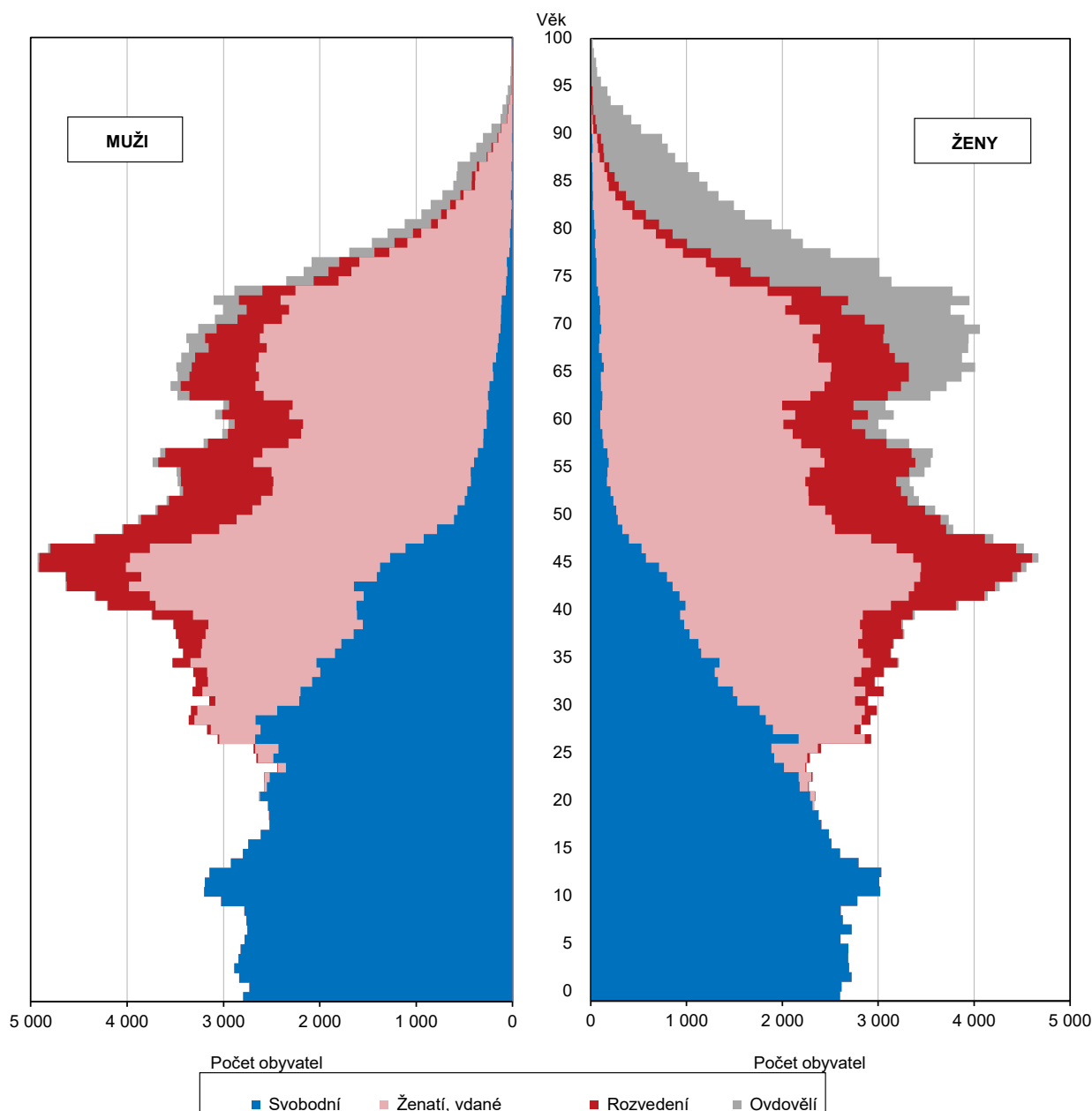
Tab. 3.2.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, rodinného stavu a věku

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Muži	z toho podle rodinného stavu (%)				Ženy	z toho podle rodinného stavu (%)			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Celkem ve věku 15 let a více	222 552	35,7	47,8	13,3	3,1	231 074	24,9	45,6	15,6	13,9
v tom ve věku:										
15–19 let	13 222	100,0	0,0	-	-	12 412	99,9	0,1	-	-
20–24 let	12 860	98,5	1,4	0,1	-	11 672	95,3	4,4	0,3	0,0
25–29 let	15 060	86,0	12,9	1,0	0,0	13 449	72,6	25,2	2,1	0,0
30–34 let	16 519	66,6	30,3	3,0	0,0	15 049	49,4	44,4	6,0	0,1
35–39 let	17 542	50,8	41,8	7,4	0,0	16 108	35,0	53,3	11,1	0,4
40–49 let	44 857	29,7	52,5	17,4	0,3	41 905	16,9	58,6	23,1	1,3
50–59 let	35 364	12,4	59,8	26,5	1,1	34 527	5,7	61,6	28,1	4,6
60–69 let	33 338	6,5	69,2	20,5	3,8	36 207	3,0	60,5	21,4	15,1
70 let a více	33 790	2,7	71,5	10,7	15,1	49 745	2,2	36,9	12,0	48,9

Rodinný stav obyvatelstva se mění v závislosti na věku. Ze zjištěných dat je evidentní, že muži vstupují do manželství mnohem později než ženy, ve věkové skupině 30–34 let bylo vdaných 44,4 % žen a ženatých pouze 30,3 % mužů. S přibývajícím věkem se podíly ženatých mužů a vdaných žen přibližovaly, ve věkové kategorii 50–59 let byl podíl u obou pohlaví zhruba 60%. Rozdíly mezi podíly rozvedených mužů a žen nebyly tak výrazné, největší rozdíly byl zaznamenány ve věkové skupině 40–49 let, ve které byl podíl rozvedených žen o 5,7 procentních bodů vyšší než podíl rozvedených mužů. Vzhledem k vyšší naději dožití žen byl ve vyšších věkových skupinách výrazně vyšší podíl vdov než vdovců. Ve věku 60 až 69 let byl podíl ovdovělých žen o 11,3 procentních bodů vyšší než ovdovělých mužů, ve věku 70 a více let byla už téměř jedna polovina žen ovdovělých, zatímco podíl vdovců byl zhruba 15%.

Graf 3.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a rodinného stavu v Královéhradeckém kraji

Při porovnání rodinného stavu mužů a žen jsou patrné rozdíly především u svobodných, kdy podíl svobodných mužů byl o téměř 11 procentních bodů vyšší než podíl svobodných žen. Obrácený poměr byl mezi podíly ovdovělých mužů a ovdovělých žen, podíl vdov byl o 10,8 procentních bodů vyšší než podíl vdovců.

3.3 Plodnost žen

Z celkového počtu 231,1 tisíc žen v kraji starších 15 let byl zjištěn počet živě narozených dětí u 226,6 tisíc žen. Dvě děti byly zjištěny u 46,4 % žen, jedna pětina žen byla bezdětných, jedno dítě mělo 17,1 % žen, následovaly ženy se 3 dětmi (13,1 %), 4 děti byly zjištěny u 2,4 % žen, 5 a více dětí měla pouze jedna žena ze sta (0,9 %).

Průměrný počet živě narozených dětí připadající na jednu ženu starší 15 let se zjištěným počtem dětí tak dosáhl hodnoty 1,64 dětí, což bylo více než průměrný počet dětí na jednu ženu za ČR (1,57 dětí).

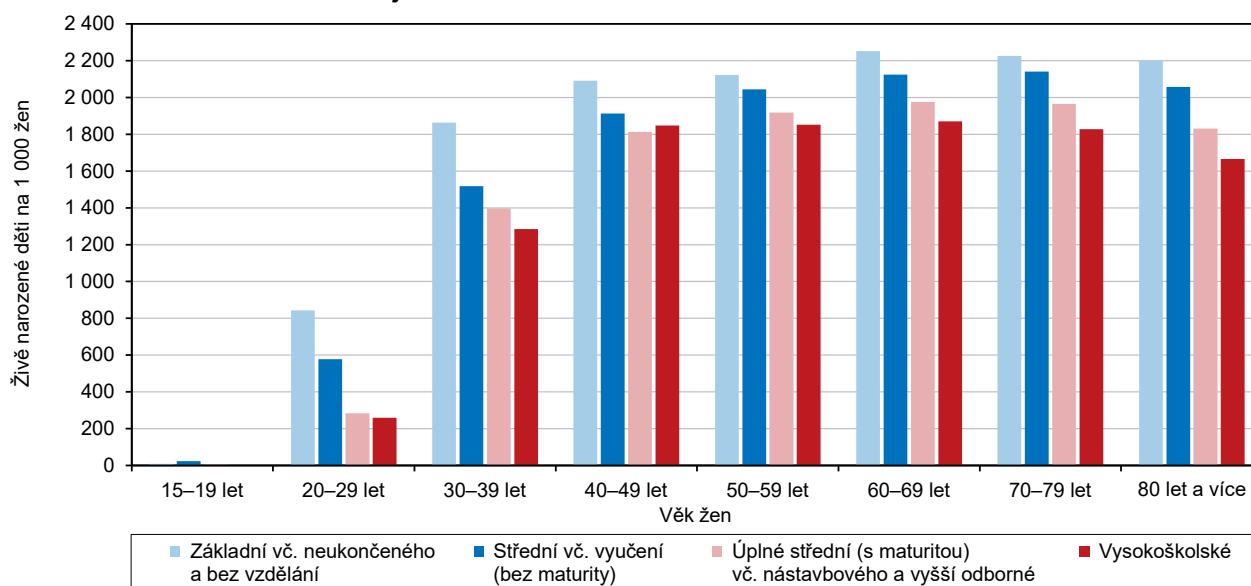
Tab. 3.3.1 Ženy podle počtu živě narozených dětí a věku

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Celkem	v tom s počtem živě narozených dětí (%)						Počet živě narozených dětí na 1 000 žen
		0	1	2	3	4	5 a více	
Ženy ve věku 15 let a více	231 074	20,1	17,1	46,4	13,1	2,4	0,9	1 637
v tom ve věku:								
15–19 let	12 412	98,9	1,0	0,1	0,0	-	-	12
20–24 let	11 672	87,8	9,0	2,6	0,5	0,1	0,1	164
25–29 let	13 449	57,4	26,6	13,1	2,2	0,5	0,2	623
30–34 let	15 049	28,3	31,9	32,7	5,4	1,2	0,5	1 211
35–39 let	16 108	15,2	23,4	47,6	10,9	2,0	0,9	1 644
40–44 let	20 138	10,0	19,4	53,5	13,6	2,5	1,0	1 828
45–49 let	21 767	6,6	18,7	56,3	14,5	2,8	1,2	1 928
50–59 let	34 527	5,7	17,3	57,0	15,6	3,2	1,2	1 978
60–69 let	36 207	4,4	12,7	60,0	18,8	3,2	1,0	2 069
70 let a více	49 745	4,2	15,1	57,3	19,0	3,2	1,2	2 059

Plodnost žen byla v posledních desetiletích ovlivněna především odkládáním porodu do vyššího věku ženy. Téměř tři pětiny žen ve věku 25–29 let byly ještě bezdětné, teprve po 30. roce života se počet bezdětných žen začal výrazně snižovat, ve věkové skupině 45–49 let (kdy končí přibližně reprodukční věk ženy) bylo bezdětných žen už pouze 6,6 %. Ve věku 30–34 let měla necelá třetina žen jedno dítě, další třetina měla už děti dvě. Ve věku 35–39 let měla dvě děti téměř polovina žen, v dalších věkových skupinách se podíly žen se dvěma dětmi dále zvyšovaly až do věku 60–69 let (60,0 %). Přibližně každá pátá žena starší 70 let, měla 3 děti (19 %), podíl žen se třemi dětmi ve věku 35–39 let byl poloviční.

Graf 3.2 Počet dětí na 1 000 žen podle nejvyššího dosaženého vzdělání a věku žen v Královéhradeckém kraji

Úroveň nejvyššího dosaženého vzdělání je jedním z hledisek hodnocení plodnosti žen. Nejvyšší počet živě narozených dětí na 1 000 žen byl zaznamenán u žen se středním vzděláním bez maturity (včetně vyučení), kde ukazatel plodnosti dosáhl hodnoty 1 902 dětí. Se zvyšujícím se vzděláním hodnota ukazatele klesala, na 1 000 žen s vysokoškolským vzděláním připadalo pouze 1 424 narozených dětí.

Ženy ve všech stupních vzdělání (kromě bez vzdělání a základního včetně neukončeného) měly nejčastěji 2 děti, nadpoloviční podíl žen se 2 dětmi byl zjištěn u žen se středním vzděláním bez maturity (včetně vyučení), 2 děti měla polovina žen s úplným středním vzděláním s maturitou včetně nástavbového, podíl žen s vysokoškolským vzděláním a 2 dětmi byl 44,1%. Ženy bez vzdělání a se základním vzděláním včetně neukončeného, byly nejčastěji bezdětné (43 %, resp. 37,7 %), 2 děti měla zhruba jedna pětina žen bez vzdělání a jedna třetina žen se základním vzděláním včetně neukončeného. Mezi ženami bez vzdělání měly vysoké zastoupení ženy se 3 a více dětmi (téměř jedna čtvrtina), jejich podíl výrazně překračoval krajský průměr, který činil 16 %. Vzhledem k tomu, že zastoupení žen bez vzdělání bylo na celkové populaci žen velmi nízké, krajskou úroveň plodnosti to ovlivnilo minimálně.

Tab. 3.3.2 Ženy podle počtu živě narozených dětí a nejvyššího dosaženého vzdělání

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Ženy ve věku 15 let a více	v tom s počtem živě narozených dětí (%)						Počet živě narozených dětí na 1 000 žen
		0	1	2	3	4	5 a více	
Celkem	231 074	20,1	17,1	46,4	13,1	2,4	0,9	1 637
z toho vzdělání:								
bez vzdělání	1 379	43,0	10,4	22,2	13,3	5,8	5,3	1 513
základní vč. neukončeného	34 198	37,7	10,3	31,1	15,0	3,9	1,9	1 441
střední vč. vyučení (bez maturity)	67 082	9,6	16,6	52,9	17,1	2,9	0,9	1 902
vč. nástavbového a pomaturitního	79 525	19,1	18,4	50,0	10,7	1,4	0,4	1 582
vyšší odborné, konzervatoř	4 646	25,6	22,3	42,2	8,4	1,2	0,2	1 379
vysokoškolské	33 686	24,5	21,0	44,1	9,0	1,2	0,3	1 424
nezjištěno	10 558	18,3	19,5	36,1	15,1	6,3	4,8	1 911

3.4 Státní občanství

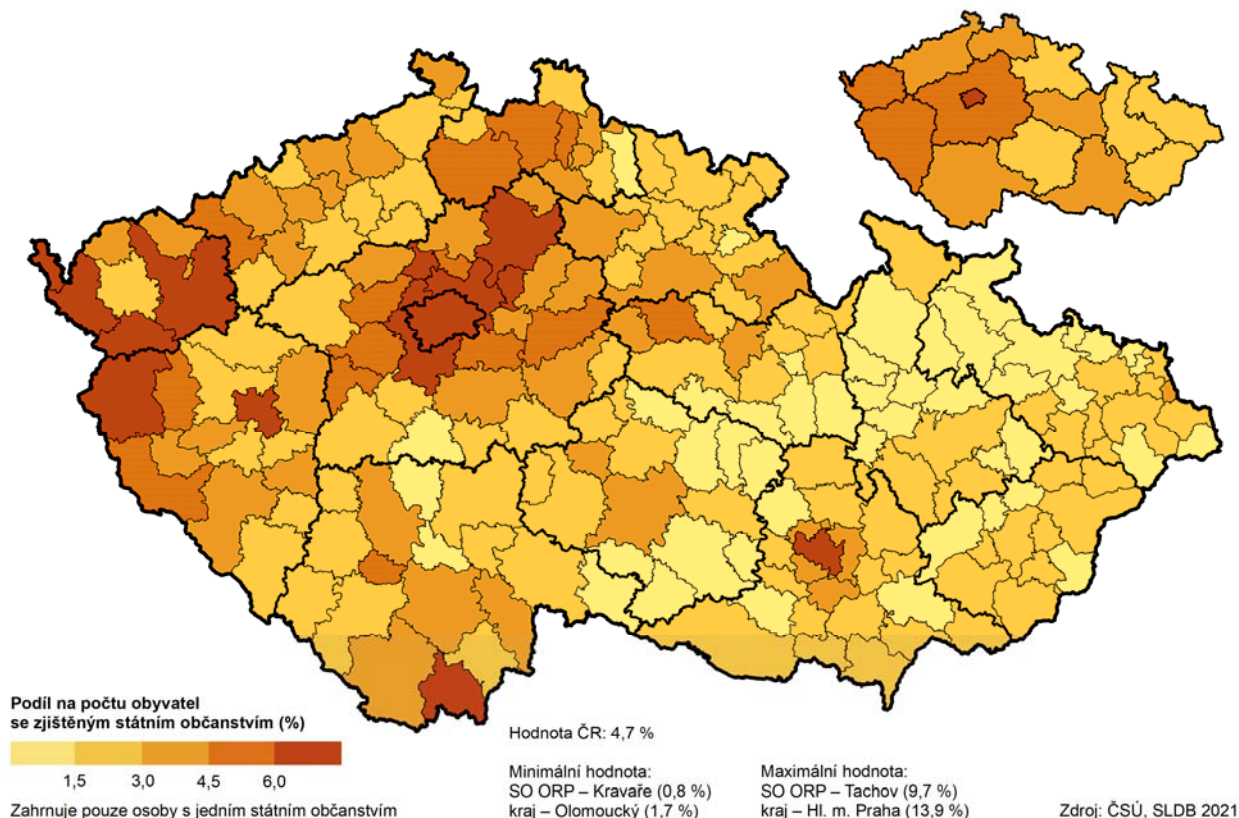
Naprostá většina obyvatel kraje měla k datu sčítání občanství České republiky (97,1 %), cizinci, tzn. osoby s jiným státním občanstvím než ČR, se na celkovém počtu obyvatel podíleli 2,7 %, zatímco v populaci celé ČR to bylo 4,7 %. Krajský podíl byl podprůměrný, mezi ostatními kraji pátý nejnižší. Nejvíce cizinců žilo v hl. m. Praze (13,9 %), zatímco v Olomouckém kraji byl podíl cizinců pouze 1,7%.

Z celkového počtu obyvatel kraje **nebylo státní občanství zjištěno u 1 019 osob**, tj. u 0,2 %, v celé ČR nebylo státní občanství zjištěno u 0,3 % obyvatel. Cizinci nejčastěji uváděli státní občanství Ukrajiny (1 %), Slovenska (0,5 %), Polska a Vietnamu (shodně 0,3 %). Občané Ruska a Mongolska se na počtu obyvatel kraje podíleli shodně 0,1 %. Nejvíce cizinců mělo státní občanství evropských zemí mimo EU (1,3 %), ze zemí EU žilo na území kraje 0,9 % cizinců, státní občanství zemí mimo Evropu mělo 0,6 % cizinců.

U cizinců bylo většinou zastoupení mužů v populaci vyšší než žen, pouze u státních příslušníků Polska, Ruska, Číny, Indie, Japonska, Kazachstánu a Mongolska převažoval počet žen nad počtem mužů. Z hlediska věkové struktury byly nejsilněji zastoupeny osoby v produktivním věku. Silné zastoupení dětské složky měli občané Mongolska a Vietnamu (27,5 %, resp. 28,6 %). Nejvyšší podíl seniorů ve věku 65 a více let měli občané Rakouska (54,5 %), více než dvoupětinový podíl seniorů byl v populaci občanů Německa a Polska žijících na území kraje (41,2 %, resp. 41,3 %).

Z územního hlediska byly zjištěny rozdíly v zastoupení cizinců v jednotlivých správních obvodech ORP v kraji, což souvisí s nerovnoměrnými možnostmi uplatnění cizinců na trhu práce v dané oblasti. Nejvyšší podíl cizinců byl sečten ve správních obvodech ORP Rychnov nad Kněžnou (3,5 %), Hradec Králové (3,4 %) a Jičín (3,3 %), kde je nejvíce pracovních příležitostí, nejméně cizinců žilo ve správních obvodech ORP Nové Město nad Metují (1,5 %), Dobruška (1,7 %) a Nová Paka (1,8 %).

Obyvatelstvo s cizím státním občanstvím ve správních obvodech ORP a krajích

Tab. 3.4.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a státního občanství^{*)}

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	538 303	49,4	50,6	15,7	61,9	22,4
z toho podle státního občanství:						
Česká republika	522 536	49,2	50,8	15,9	61,3	22,8
cizí státní občanství	14 744	55,4	44,6	10,6	82,5	6,9
země EU mimo ČR	4 955	50,2	49,8	5,5	78,5	16,0
z toho:						
Polsko	1 369	33,6	66,4	2,1	56,6	41,3
Rumunsko	201	73,6	26,4	12,4	84,6	3,0
Slovensko	2 604	51,9	48,1	6,9	89,4	3,8
ostatní evropské země	6 744	59,6	40,4	10,2	87,2	2,6
z toho:						
Bělorusko	254	51,6	48,4	7,1	89,0	3,9
Rusko	306	39,9	60,1	8,2	83,0	8,8
Ukrajina	5 547	59,9	40,1	10,6	87,4	2,0
země mimo Evropu	3 045	54,4	45,6	19,8	78,6	1,6
z toho:						
Čína	75	42,7	57,3	12,0	86,7	1,3
Indie	85	48,2	51,8	1,2	98,8	0,0
Vietnam	1 602	54,1	45,9	28,6	70,0	1,4
nezjištěno	1 019	56,3	43,7	9,7	84,4	5,9

^{*)} Osoby s dvojným nebo vícenásobným státním občanstvím se zařazují do jednoho státního občanství podle pořadí Česká republika, jiný členský stát EU, jiná země v Evropě, jiná země mimo Evropu.

3.5 Národnost, mateřský jazyk

Na dobrovolnou otázku, ke které národnosti se hlásí, neodpovědělo z 538 303 obyvatel obvykle bydlících v kraji 180 134 osob, tj. jedna třetina populace kraje, v porovnání s ostatními kraji to byl pátý nejvyšší podíl. V celé ČR nevedlo národnost 31,6 % obyvatel. **K české národnosti se přihlásilo 96,4 % obyvatel**, kteří na otázku odpověděli, následovala národnost slovenská (1,6 %) a ukrajinská (1,0 %). K moravské národnosti se v kraji přihlásilo 0,5 % obyvatel, k polské a německé národnosti to bylo shodně 0,4 %, o 0,1 procentního bodu nižší byl podíl občanů hlásících se k romské a vietnamské národnosti (shodně 0,3 %).

Tab. 3.5.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a národnosti

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	538 303	49,4	50,6	15,7	61,9	22,4
z toho národnost ¹⁾ :						
česká	345 197	48,4	51,6	14,1	60,9	25,0
slovenská	5 577	43,4	56,6	6,0	59,7	34,2
ukrajinská	3 416	53,2	46,8	11,7	85,2	3,2
německá	1 693	54,4	45,6	6,9	68,6	24,6
moravská	1 296	27,4	72,6	4,3	45,5	50,2
ruská	1 293	54,0	46,0	3,6	48,3	48,1
vietnamská	1 102	53,4	46,6	27,1	71,3	1,5
romská	1 068	52,5	47,5	19,5	75,4	5,1
maďarská	447	39,8	60,2	9,2	79,9	11,0
polská	348	46,0	54,0	1,7	54,0	44,3
slezská	87	66,7	33,3	5,7	85,1	9,2
čínská	52	44,2	55,8	15,4	82,7	1,9

¹⁾ Osoby, které uvedly dvě národnosti, jsou započteny v obou národnostech.

Z genderového pohledu nebyl u osob hlásících se k české národnosti výrazný rozdíl, počet žen byl mírně nadpoloviční (51,6 %). U obyvatel se slovenskou národností bylo zastoupení žen výraznější (56,6 %), moravská národnost byla zastoupena ženami téměř ze tří čtvrtin. K národnostem, ke kterým se hlásili více muži, patřila národnost vietnamská, ukrajinská, německá, ruská, romská a slezská.

Při porovnání zastoupení národností podle základních věkových skupin je patrné, že nejvyšší zastoupení u všech národností měly osoby ve věku 15–64 let, 27,1 % obyvatel hlásících se k vietnamské národnosti bylo mladší 15 let, více než desetiprocentní zastoupení dětské složky bylo evidováno u obyvatel s národností českou, romskou, čínskou a ukrajinskou. Nadpoloviční zastoupení ve věkové skupině starších 65 let měly osoby s národností moravskou (50,2 %), vysoký podíl seniorů na území kraje byl zjištěn také u národnosti ruské (48,1 %) a polské (44,3 %).

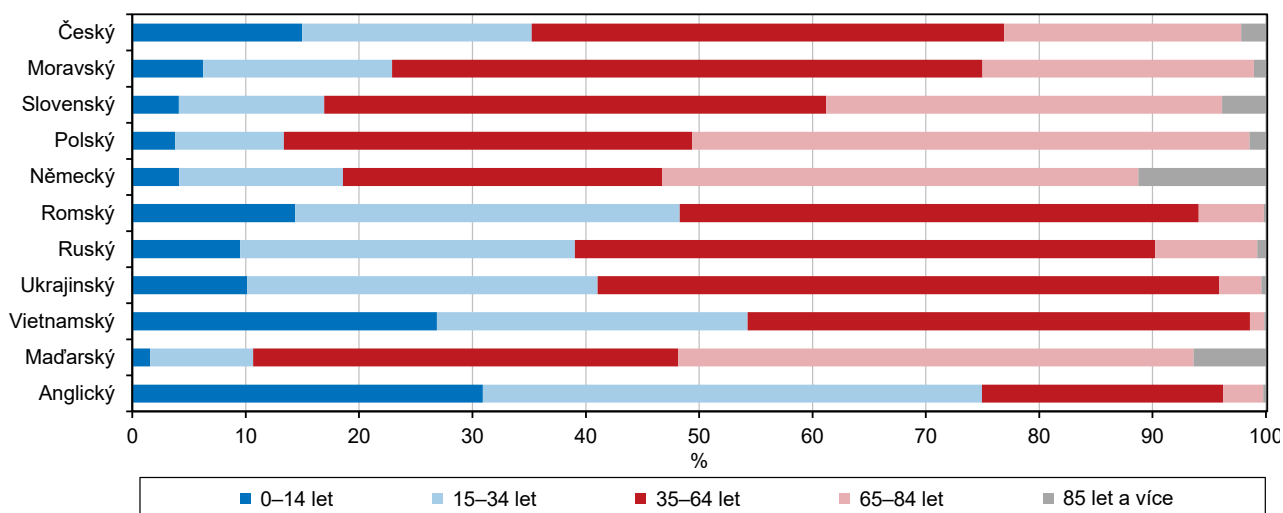
Vzhledem k tomu, že otázka na mateřský jazyk nebyla dobrovolná, tak jak tomu bylo u otázky národnosti, podařilo se získat odpověď většiny populace kraje. Na otázku neodpovědělo pouze 7 % obyvatel, v celé České republice to bylo 7,2 %. Z tohoto důvodu spolu částečně nekorespondují absolutní počty ani podíly obyvatel podle mateřského jazyka a deklarované národnosti. Z osob, které na otázku odpověděly, **uvedlo 96,6 % jako mateřský jazyk češtinu**. Slovenštinu považovalo za svůj mateřský jazyk 1,7 % obyvatel kraje, ukrajinštinu 0,9 % osob. Nižší zastoupení měla ruština a polština (shodně 0,4 %), dále jazyky vietnamský, romský a německý (0,3 %).

Tab. 3.5.2 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a mateřského jazyka

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	538 303	49,4	50,6	15,7	61,9	22,4
z toho mateřský jazyk ¹⁾ :						
Český	483 479	48,9	51,1	15,0	61,9	23,1
Slovenský	8 507	42,3	57,7	4,1	57,1	38,8
Ukrajinský	4 666	53,3	46,7	10,1	85,7	4,1
Ruský	2 231	49,6	50,4	9,5	80,7	9,8
Polský	2 058	29,8	70,2	3,8	45,6	50,6
Vietnamský	1 627	53,7	46,3	26,9	71,7	1,4
Romský	1 603	56,0	44,0	14,3	79,7	5,9
Německý	1 545	49,7	50,3	4,1	42,6	53,3
Anglický	818	58,4	41,6	30,9	65,3	3,8
Maďarský	517	43,3	56,7	1,5	46,6	51,8
Moravský	96	62,5	37,5	6,3	68,8	25,0
Čínský	76	39,5	60,5	7,9	89,5	2,6
Slezský	5	40,0	60,0	-	80,0	20,0

¹⁾ Osoby, které uvedly dva mateřské jazyky, jsou započteny v obou mateřských jazycích.

Z hlediska pohlaví byl poměr mezi muži a ženami, kteří uvedli jako mateřský jazyk český, slovenský a ukrajinský velmi podobný jako u přiznané národnosti, nesoulad byl zaznamenán především u polského jazyka a národnosti, zatímco k polské národnosti se přihlásilo 46,0 % mužů a 54 % žen, polský jazyk jako mateřský uvedlo pouze 29,8 % mužů a 70,2 % tvořily ženy.

Graf 3.3 Obyvatelstvo podle vybraného mateřského jazyka a věku v Královéhradeckém kraji¹⁾

¹⁾ zahrnuje osoby s jedním nebo dvěma mateřskými jazyky

Při porovnání základních věkových skupin byla u většiny deklarovaných mateřských jazyků v převaze věková skupina 15–64 let, nadpoloviční podíl osob ve věku 65 a více let byl evidován u mateřského jazyka polského, německého a maďarského. Nejvyšší podíl dětí do 15 let byl mezi osobami, které uvedly jako svůj mateřský jazyk vietnamský (26,0 %) a anglický (30,9 %).

3.6 Vztah k náboženské víře

Otázka na vztah k náboženské víře byla opět dobrovolná, neodpověděly na ni tři desetiny obyvatel kraje, v mezikrajském srovnání to bylo šesté místo, krajský podíl osob, které se nevyjádřily k náboženské víře, byl o 0,8 procentního bodu vyšší než republikový průměr. Nejvyšší podíl osob, které na otázku víry odpověděly, byl v Jihomoravském kraji, nejnižší pak v kraji Jihočeském. **V kraji se na otázku vztahu k náboženské víře rozhodlo odpovědět 371 749 obyvatel**, podrobná analýza vztahu k náboženské víře je vztahována k těmto zjištěným údajům.

Tab. 3.6.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a církve, náboženské společnosti nebo směru

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	49 754	44,1	55,9	8,9	48,8	42,2
z toho:						
Církev římskokatolická	22 987	43,2	56,8	10,2	44,0	45,8
katolická víra (katolík)	10 334	39,2	60,8	6,3	42,3	51,4
Církev československá husitská	2 757	37,8	62,2	4,1	27,9	68,1
křesťanství	2 098	43,5	56,5	11,4	66,3	22,3
Českobratrská církev evangelická	1 373	43,5	56,5	9,2	41,7	49,1
Pravoslavná církev v českých zemích	1 303	51,1	48,9	12,2	78,3	9,5
Jedi	970	80,3	19,7	8,0	90,4	1,5
Církev bratrská	877	46,8	53,2	17,1	60,4	22,5
protestantská/evangelická víra (protestant, evangelík)	845	39,9	60,1	6,2	37,8	56,1
Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	668	41,8	58,2	5,5	71,6	22,9

Osob věřících, které se hlásily k některé z církví, náboženských společností nebo směrů bylo necelých 50 tisíc a tvořily 13,4 % všech, kteří na otázku odpověděli. Osob, které se prezentovaly jako věřící, ale nehlásily se k žádné církvi ani náboženské společnosti nebo směru bylo přes 42 tisíc (11,4 %), bez náboženské víry byly tři čtvrtiny odpovídajících, tj. téměř 280 tisíc.

Nejvíce věřících v kraji se hlásilo k Církvi římskokatolické (46,2 %), k Církvi československé husitské se přihlásilo 5,5 % věřících, Českoslouslovenskou církev evangelickou uvedlo 2,8 % věřících obyvatel, podobně jako Pravoslavnou církev (2,6 %). Více než jedna pětina věřících se považovala za katolíky, ale nehlásili se ke konkrétní církvi, křesťanství uvedlo v odpovědi 4,2 % osob.

Větší podíl mezi věřícími měly u většiny církví, náboženských společností a směrů ženy, pouze mezi osobami, které se hlásily k Pravoslavné církvi, mírně převažovali muži. Extrémní podíl mužů byl zaznamenán u hlásících se k náboženství Jedi, z celkového počtu 970 věřících bylo mužů více než 80 %.

V kraji měli nejvyšší zastoupení věřící ve věku 15–64 let (48,8 %), mezi jednotlivými církvemi a směry byly z hlediska věkové struktury velké rozdíly. Více než třemi čtvrtinami byly osoby v produktivním věku zastoupeny v Pravoslavné církvi a v náboženství Jedi. Děti do 15 let měly 12% zastoupení v Pravoslavné církvi, v Církvi bratrské dokonce 17,1 %, senioři měly nejvyšší podíl (68,1 %) v Církvi československé husitské, také více než polovina osob, hlásících se ke katolické víře byla v seniorském věku.

Při porovnání velikostních skupin obcí bylo zjištěno, že nejvyšší zastoupení věřících měly nejmenší obce do 199 obyvatel (17,9 %), ovšem podíl věřících obyvatel v krajském městě byl jen o 0,1 procentního bodu nižší. Nejnižší podíl věřících byl sečten ve městě Trutnov (jediná obec v kraji v kategorii 20 000–49 999 obyvatel), proti krajskému průměrnému podílu věřících bylo jejich zastoupení o 3,4 procentního bodu nižší. Ve všech velikostních skupinách obcí měly k náboženské víře blíže ženy, jejich podíl se pohyboval kolem 55 %. Podíl osob bez náboženské víry stoupal s velikostí obcí, nejvyšší zastoupení měly osoby bez náboženské víry v největších obcích kraje, ve městech Hradci Králové a Trutnově. V těchto městech byl

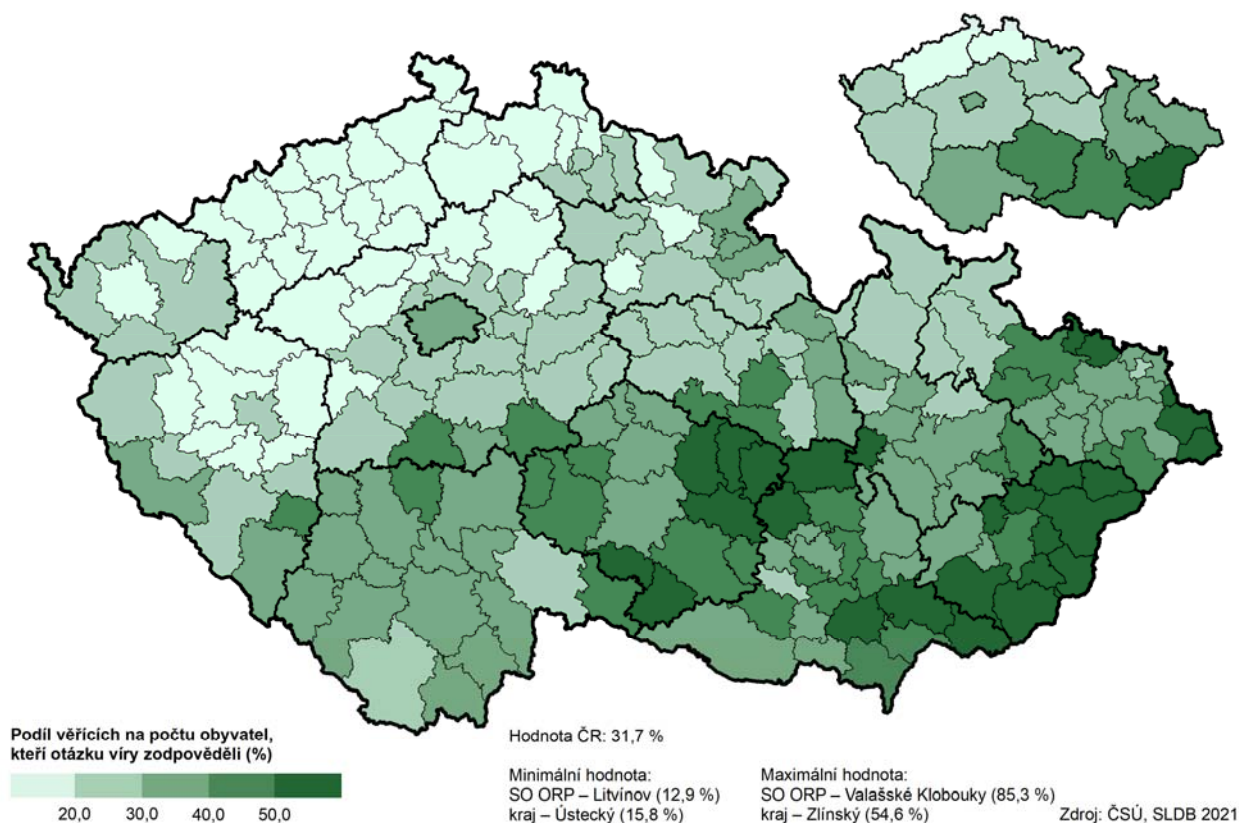
zároveň nejnižší podíl osob, které na otázku víry neodpověděly. Nejvyšší podíl osob, které se k vztahu k náboženské víře nechtěly vyjadřovat, žil v menších obcích do 2 tisíc obyvatel.

Tab. 3.6.2 Obyvatelstvo podle pohlaví, náboženské víry a velikostních skupin obcí

	Věřící						Bez náboženské víry		Neuvedeno	
	celkem		muži		ženy		počet	%	počet	%
	počet	%	počet	%	počet	%				
Královéhradecký kraj	92 003	17,1	40 654	44,2	51 349	55,8	279 746	52,0	166 554	30,9
v tom obce s počtem obyvatel:										
do 199	2 626	17,9	1 178	44,9	1 448	55,1	7 353	50,1	4 700	32,0
200–499	8 992	16,2	4 094	45,5	4 898	54,5	28 901	52,2	17 474	31,6
500–999	10 862	16,9	4 858	44,7	6 004	55,3	32 791	51,0	20 611	32,1
1 000–1 999	8 153	16,1	3 735	45,8	4 418	54,2	25 947	51,4	16 409	32,5
2 000–4 999	10 061	17,0	4 533	45,1	5 528	54,9	30 244	51,2	18 736	31,7
5 000–9 999	16 757	19,0	7 227	43,1	9 530	56,9	43 808	49,6	27 764	31,4
10 000–19 999	14 056	16,7	6 129	43,6	7 927	56,4	44 121	52,3	26 234	31,1
20 000–49 999	3 969	13,7	1 691	42,6	2 278	57,4	16 486	56,7	8 599	29,6
50 000–99 999	16 527	17,8	7 209	43,6	9 318	56,4	50 095	54,1	26 027	28,1
100 000 a více	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Z územního pohledu je patrná vyšší religiozita obyvatel ve východní části kraje, kde se k víře hlásila zhruba jedna třetina osob, které na otázku víry odpověděly, zatímco na severu kraje to byla pouze jedna pětina. Mezi správními obvody ORP se podíl věřících pohyboval mezi 18,7 % ve správním obvodu ORP Vrchlabí až po 35,9 % ve správním obvodu ORP Nové Město nad Metují.

Věřící obyvatelstvo ve správních obvodech ORP a krajích

3.7 Místo bydliště v době narození

Místo bydliště v době narození je jedním z ukazatelů hodnocení stability regionu. Pokud je místo narození porovnáno se současným bydlištěm, lze vyhodnotit počet rodáků, tj. obyvatel, kteří žijí v obci, kde se narodili. Otázka na místo narození byla povinná, v ČR na ni neodpovědělo 556 osob, jejich podíl byl na počtu obyvatel zanedbatelný.

Na území České republiky se narodilo 95,5 % obyvatel kraje, v zahraničí se narodilo 24 tisíc obyvatel, z toho 9,7 tisíc, tj. 40 % osob se narodilo na Slovensku. V obci obvyklého pobytu mělo první bydliště 267 tisíc osob, tj. necelá polovina obyvatel kraje. Podíl mužů rodáků byl o 6 procentních bodů vyšší než podíl žen, je evidentní, že ženy se častěji stěhují za svým partnerem, zatímco muži jsou více fixovaní na místo narození. Téměř pětina obyvatel kraje se narodila v jiné obci okresu, v jiném okrese kraje se narodila necelá desetina osob, v jiném kraji pak 15,5 % obyvatel. Na nezjištěném místě v ČR se narodilo 3,3 % osob.

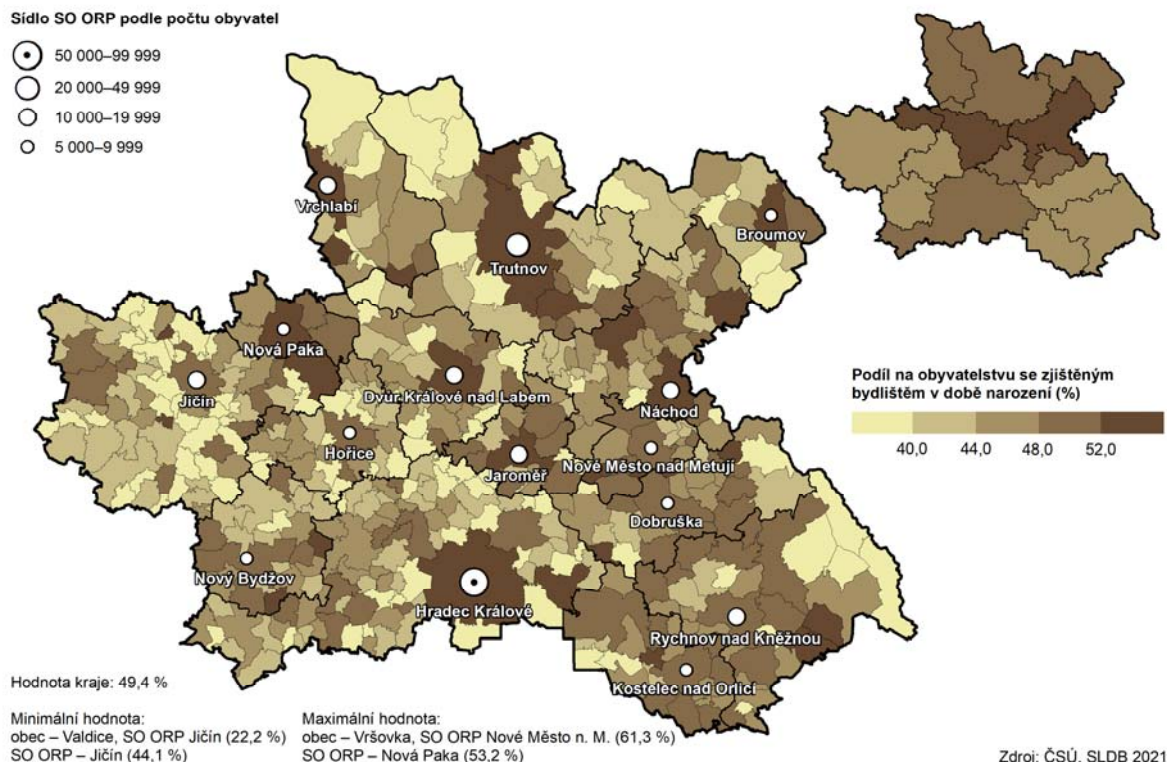
Z hlediska věku bylo nejvíce rodáků logicky v nejmladších věkových skupinách, protože rozhodnutí o místě bydliště nastává až ve vyšším věku. Ve věku 20–29 let, kdy se mladí lidé začínají stěhovat za prací nebo za partnerem, byl podíl rodáků mírně nadpoloviční, se stoupajícím věkem se zastoupení rodáků snižovalo, ve věku 70 a více let žila v obci svého narození pouze třetina obyvatel. V této věkové skupině byl naopak zjištěn jeden z nejvyšších podílů osob narozených v zahraničí (5,5 %). Maximální zastoupení narozených v zahraničí bylo zaznamenáno u věkové skupiny 30–39 let (6,2 %).

Tab. 3.7.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a místa bydliště v době narození

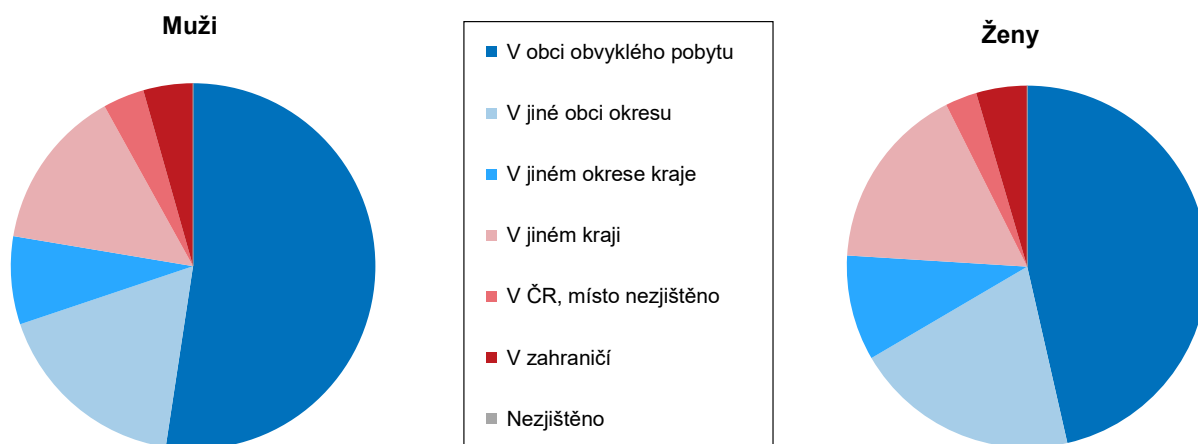
	Celkem	z toho (%)						narození v zahraničí
		narození v České republice	v tom					
			v obci obvyklého pobytu	v jiné obci okresu	v jiném okrese kraje	v jiném kraji	v ČR, místo nezjištěno	
Obyvatelstvo	538 303	95,5	49,4	18,8	8,6	15,5	3,3	4,5
v tom ve věku:								
0–9 let	54 558	99,0	82,9	7,6	3,2	5,0	0,2	1,0
10–19 let	55 753	98,3	73,8	13,2	4,6	6,7	0,1	1,7
20–29 let	53 041	94,9	55,2	18,5	8,1	12,3	0,8	5,1
30–39 let	65 218	93,8	43,4	20,6	9,6	16,2	4,0	6,2
40–49 let	86 762	95,0	43,1	22,1	8,9	16,1	4,7	5,0
50–59 let	69 891	94,9	40,8	22,1	9,4	18,0	4,7	5,1
60–69 let	69 545	95,1	39,0	21,8	10,1	19,7	4,4	4,9
70 let a více	83 535	94,5	34,5	20,0	12,1	23,3	4,6	5,5

Při porovnání krajských výsledků s průměrným podílem rodáků za ČR byl kraj pod republikovým průměrem o 1 procentní bod, zároveň měl o 2 procentní body nižší podíl osob narozených v zahraničí. Mezi kraji měly nejvyšší podíl rodáků moravské kraje, kde je fixace obyvatel na místo narození historicky vysoká, a hl. m. Praha. Nejmenší, dvoupětinové, zastoupení rodáků bylo zjištěno ve Středočeském kraji, kde je zároveň i dlouhodobě nejvyšší migrační saldo.

Obyvatelstvo s bydlištěm v době narození v obci obvyklého pobytu v obcích a správních obvodech ORP Královéhradeckého kraje

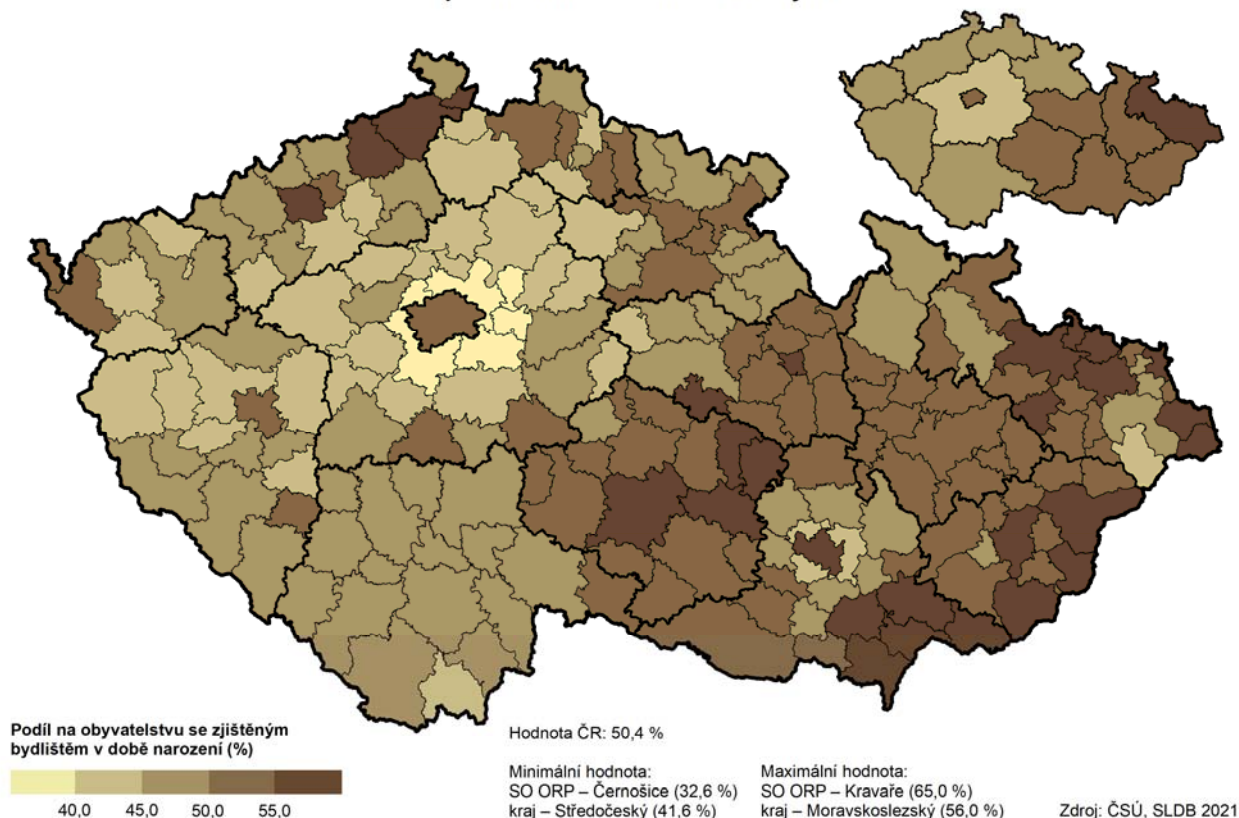
Graf 3.4 Obyvatelstvo podle místa bydliště v době narození a pohlaví v Královéhradeckém kraji

Z vnitrokraského pohledu měly nejnižší podíl rodáků správní obvody ORP Jičín a Hořice (44,1 %, resp. 46,2 %), největší zastoupení osob, které žily v obci svého prvního bydliště, měly správní obvody ORP Dvůr Králové nad Labem a Nová Paka (52,7 %, resp. 53,2 %). K obcím s nejnižším podílem rodáků patřily Valdice (22,2 %), Proruby (24,5 %) a Záměstí-Blata (25,0 %). Nejvíce rodáků žilo ve Dvoře Králové nad Labem (60,0 %), Červeném Kostelci (60,1 %) a Vršovce (61,3 %). Krajské město zaujalo s podílem rodáků 53,9 % osmnácté místo mezi 448 obcemi kraje.

Obyvatelstvo s bydlištěm v době narození v obci obvyklého pobytu ve správních obvodech ORP a krajích

3.8 Vzdelanostní struktura

Vzdelanostní úroveň kraje neustále roste vlivem stále se zvyšujícího zájmu mladých lidí o vzdělání s perspektivou většího uplatnění na trhu práce, zároveň přirozenou měnou ubývá obyvatel v nejvyšších věkových skupinách, které se vyznačovaly v průměru nižším dosaženým vzděláním než současné mladší generace. Nejvyšší dosažené vzdělání se zjišťovalo u osob starších 15 let, z celkového počtu obyvatel kraje v tomto věku na otázku vzdělání neodpovědělo více než 25 tisíc obyvatel, tj. 5,6 %.

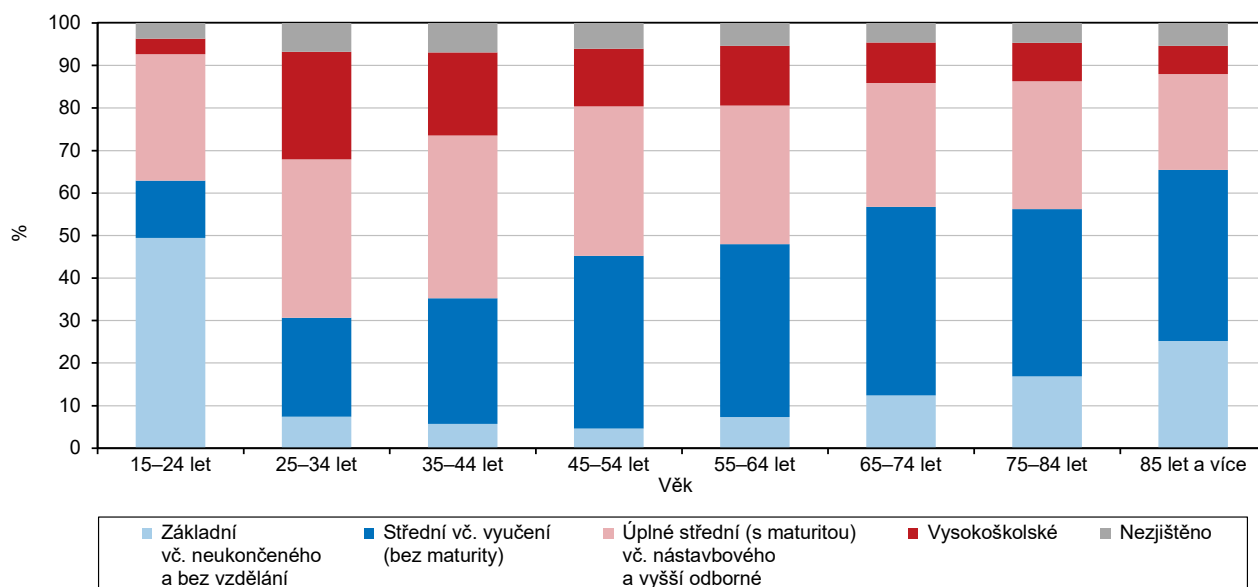
Mezi osobami v kraji, u kterých bylo vzdělání zjištěno, **byli nejčastěji zastoupeni obyvatelé se středním vzděláním včetně vyučených bez maturity (36,0 %)**. Druhou nejpočetnější skupinou byly osoby s úplným středním vzděláním s maturitou, včetně nástavbového a pomaturitního studia (33,6 %), tento podíl byl v porovnání s ostatními kraji třetí nejvyšší. Vysokoškolský titul mělo k datu sčítání v kraji 63 tisíc osob (14,7 %), v mezikrajském srovnání byl podíl vysokoškoláků v kraji spíše nižší (deváté místo), v hl. m. Praze měla vysokoškolské vzdělání více než třetina obyvatel, která na otázku vzdělání odpověděla. Bez vzdělání bylo v kraji 2,7 tisíc obyvatel (0,6 %), základní včetně neukončeného mělo v kraji 57,5 tisíc obyvatel starších 15 let.

Z genderového pohledu měli muži vyšší podíl u středního vzdělání bez maturity a vyučenými, (56,4 %), ve všech dalších stupních vzdělání měly převahu ženy. Vysokoškolské vzdělání mělo 53,4 % žen a 46,6 % mužů. Výrazně vyšší podíl byl žen s vysokoškolským bakalářským vzděláním (61,8 %) u magisterských oborů byl poměr genderově více vyrovnaný (ženy 51,8 %), ukončené doktorské studium už bylo doménou mužů, podíl žen byl pouze dvoupětinový. Poměr mužů a žen bez vzdělání korespondoval se zastoupením mužů a žen v populaci kraje, zatímco mezi osobami se základním vzděláním včetně neukončeného byl podíl žen výrazně vyšší (59,9 %).

Tab. 3.8.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a nejvyššího dosaženého vzdělání

	Celkem	z toho ženy (%)	Z celku podle věku (%)						
			15–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70 a více
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	453 626	50,9	5,7	11,7	14,4	19,1	15,4	15,3	18,4
bez vzdělání	2 711	50,9	15,7	10,8	13,9	17,0	14,7	15,3	12,6
základní vč. neukončeného	57 514	59,5	37,5	8,4	6,5	6,8	5,7	12,4	22,7
střední vč. vyučení (bez maturity)	154 031	43,6	1,1	7,6	10,8	20,5	17,8	19,7	22,5
úplné střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	143 910	55,3	1,1	16,0	14,7	21,0	16,9	13,6	16,7
vyšší odborné, konzervatoř	7 113	65,3	-	18,0	36,6	28,4	5,3	4,9	6,8
vysokoškolské	63 077	53,4	-	13,7	25,5	20,8	15,8	13,1	11,1
bakalářské	13 539	61,8	-	34,4	34,0	20,7	7,7	2,3	0,9
magisterské	46 856	51,8	-	8,4	23,2	20,5	18,2	16,2	13,5
doktorské	2 682	39,1	-	1,7	22,6	26,6	14,3	14,7	20,1
nezjištěno	25 270	41,8	1,9	12,9	18,4	21,6	16,0	13,5	15,6

Podle věku byla nejvyšší úroveň dosaženého vzdělání zjištěna u věkové skupiny 30–39 let, osoby v tomto věku se podílely jednou čtvrtinou na počtu vysokoškolsky vzdělaných osob v kraji. Středoškolské vzdělání s maturitou i bez maturity převažovalo u věkové skupiny 40–49 let, v obou kategoriích dosaženého vzdělání se čtyřicátníci podíleli zhruba jednou pětinou. Se stoupajícím věkem úroveň dosaženého vzdělání klesala, sedmdesátníci se podíleli více než jednou pětinou na obyvatelstvu se základním vzděláním, 22,5 % z nich mělo střední vzdělání bez maturity včetně vyučených. Vysokoškolského titulu dosáhlo pouze 11,1 % osob starších 70 let.

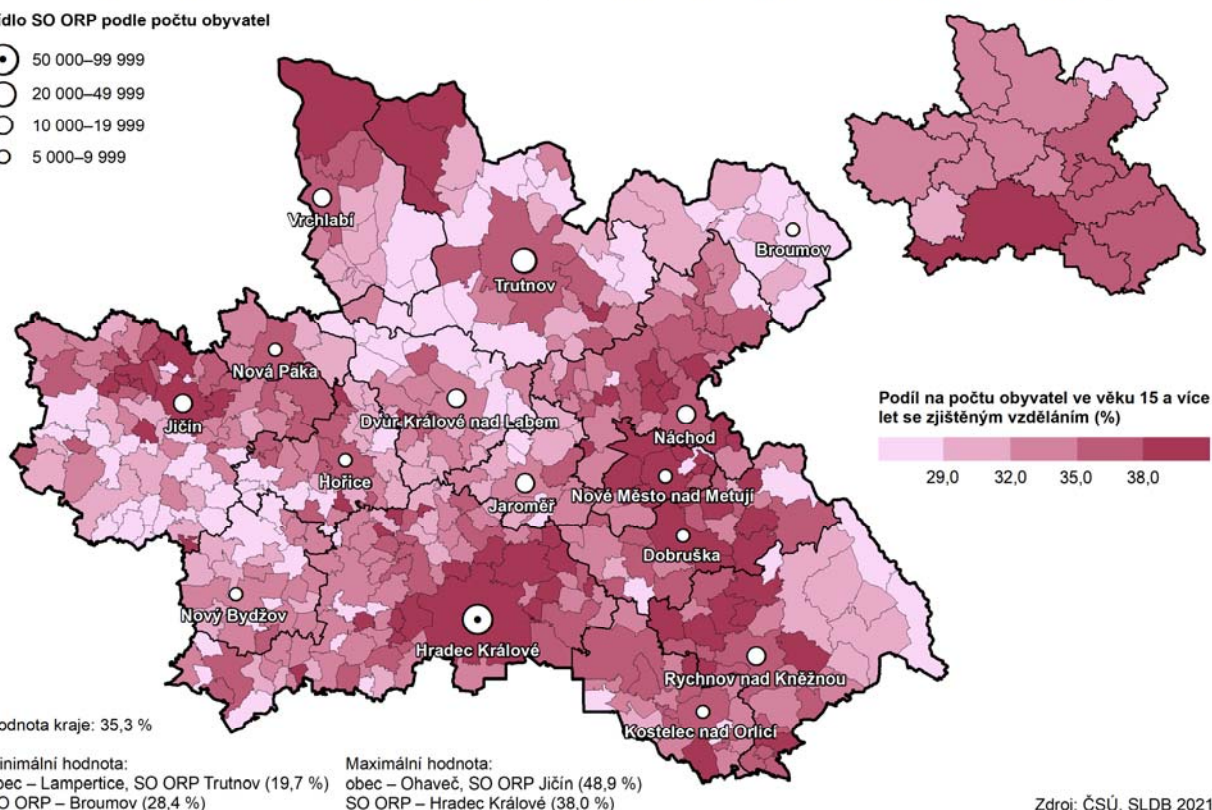
Graf 3.5 Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle nejvyššího dosaženého vzdělání a věku v Královéhradeckém kraji

Obyvatelstvo se středním vzděláním s maturitou včetně nástavbového, pomaturitního a vyššího odborného studia v obcích a správních obvodech ORP Královéhradeckého kraje

Sídlo SO ORP podle počtu obyvatel

- 50 000–99 999
- 20 000–49 999
- 10 000–19 999
- 5 000–9 999

Tab. 3.8.2 Obyvatelstvo podle nejvyššího dosaženého vzdělání a velikostních skupin obcí

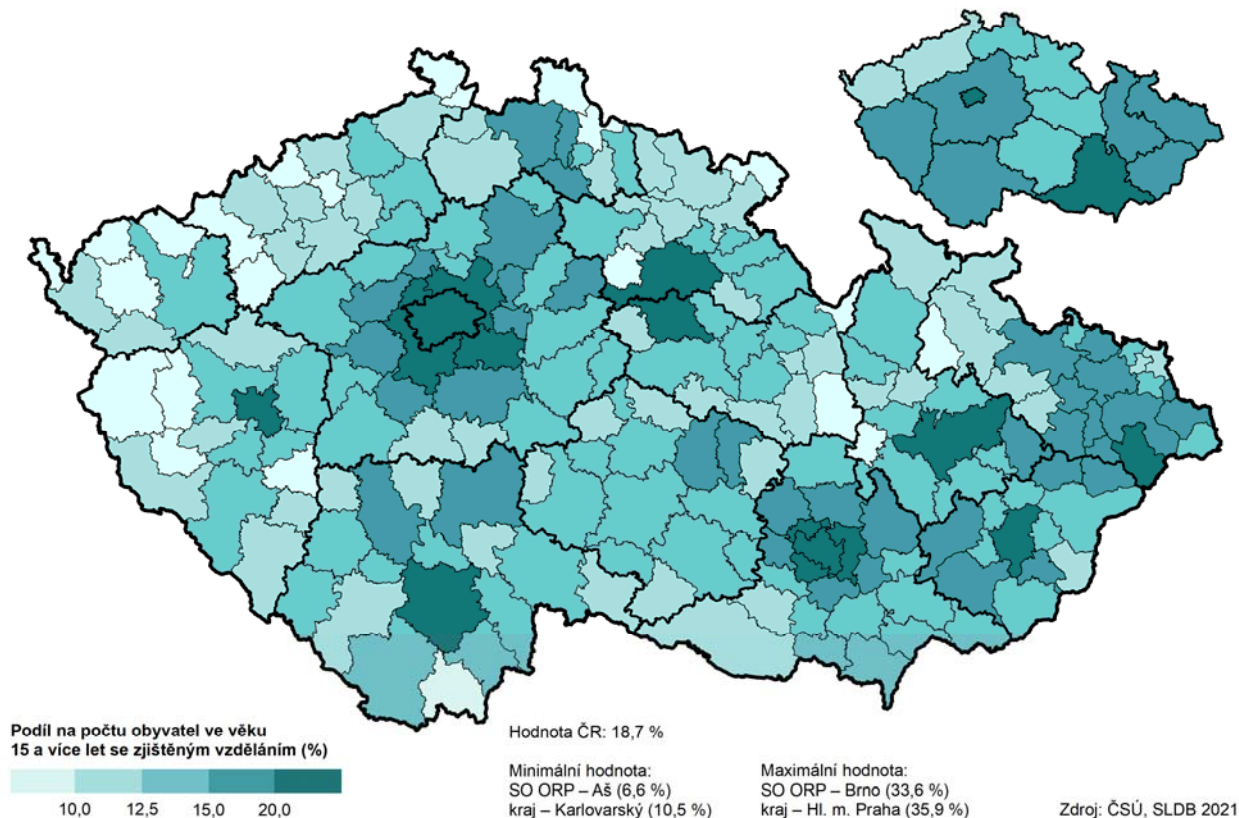
(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Obyvatelstvo ve věku 15 let a více	v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání (%)					
		bez vzdělání	základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	vyšší odborné, konzervatoř	vysokoškolské
Královéhradecký kraj	453 626	0,6	13,4	36,0	33,6	1,7	14,7
v tom obce s počtem obyvatel:							
do 199	12 348	0,5	13,7	41,2	31,6	1,5	11,4
200–499	45 793	0,6	14,1	42,1	30,5	1,6	11,1
500–999	53 228	0,5	13,6	40,8	31,9	1,7	11,5
1 000–1 999	42 275	0,9	14,5	38,9	31,9	1,6	12,1
2 000–4 999	50 198	0,9	15,6	39,4	31,7	1,6	10,8
5 000–9 999	74 822	0,7	13,7	37,0	34,0	1,7	13,0
10 000–19 999	71 525	0,6	13,7	34,5	34,4	1,8	14,9
20 000–49 999	24 626	0,6	13,9	35,7	33,9	1,3	14,5
50 000–99 999	78 811	0,4	10,2	25,0	37,7	1,8	24,9
100 000 a více	-	-	-	-	-	-	-

V nejvyšším dosaženém vzdělání obyvatelstva kraje jsou významné disparity v závislosti na území i na velikosti obce. Z územního hlediska byl nejnižší podíl osob se středoškolským i vysokoškolským vzděláním zjištěn v příhraničním správním obvodu ORP Broumov (28,4 %, resp. 8,0 %), nejvyšší ve správním

obvodu krajského města Hradec Králové (38,0 %, resp. 21,5 %). V menších obcích kraje převládalo obyvatelstvo se středním vzděláním bez maturity včetně vyučených. V největších městech kraje (s 20 tisíci a více obyvateli) převládaly osoby se středním vzděláním s maturitou. Nejvyšší úroveň vzdělanosti byla zjištěna v populaci krajského města, které mělo 37,7 % obyvatel se středoškolským vzděláním s maturitou, jedna čtvrtina obyvatel dosáhla vzdělání vysokoškolského.

Obyvatelstvo s vysokoškolským vzděláním ve správních obvodech ORP a krajích

3.9 Způsob bydlení

Z hlediska způsobu bydlení byly při sčítání sledovány osoby bydlící a osoby bez domova. **Bydlících obyvatel bylo v kraji sečteno 538 149, osob bez domova 154.** Více než 96 % bydlících osob bydlelo v bytech, 9,4 tisíce, tj. 1,7 % obyvatel bylo sečteno v zařízeních, mimo byty a zařízení se nacházelo 10 tisíc tj. 1,9 % osob. Podíl osob bydlících v bytech byl v kraji o 0,4 procentního bodu vyšší než celorepublikový průměr, v podílu osob v zařízeních a mimo byty a zařízení byl kraj pod republikovou hodnotou o 0,1, resp. o 0,3 procentního bodu. Osob bez domova bylo v České republice sečteno celkem 3,7 tisíc, mezi kraji nejvíce lidí bez domova žilo v hl. m. Praze (611 osob) a Moravskoslezském kraji (737 osob).

Tab. 3.9.1 Obyvatelstvo podle způsobu bydlení

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Bydlící osoby celkem	538 149	49,4	50,6	15,7	61,9	22,4
v tom:						
v bytech	518 778	49,0	51,0	16,0	61,7	22,3
v zařízeních	9 356	53,2	46,8	5,4	54,8	39,9
mimo byty a zařízení	10 015	67,6	32,4	9,6	79,2	11,2
Osoby bez domova	154	81,8	18,2	-	87,7	12,3

Podle pohlaví převažovaly mezi bydlícími v bytech mírně ženy (51,0 %), v zařízeních byl již nadpoloviční podíl mužů, mimo byty a zařízení bydleli ze dvou třetin muži. Osm z deseti osob bez domova v kraji byli muži, ženy se podílely pouze necelou jednou pětinou.

Věková struktura osob bydlících v bytech zhruba odpovídala věkovému složení populace kraje. V zařízeních se nacházelo k datu sčítání 5,1 tisíc obyvatel v produktivním věku a 3,7 tisíce osob starších 65 let. Mimo byty a zařízení bylo sečteno 7,9 tisíc osob ve věku 15–64 let, 1,1 tisíc seniorů, ale také 965 dětí do 15 let věku. Mezi osobami bez domova byly nejvíce zastoupeny osoby v produktivním věku (135 osob), 19 osobám bez domova bylo více než 65 let.